

Hyvinvointisuunnitelma 2025-2029

Osallistuva ja hyvinvoiva pihtiputaalainen

Kunnanhallitus xx.xx.xx §
Kunnanvaltuusto xx.xx.xx. §

Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma muuttaa hyvinvointikertomuksessa nousseet ilmiöt ja kunnan strategiset tavoitteet toteutettaviksi toimenpiteiksi.

Hyvinvointisuunnitelmassa on

- strategiset tavoitteet hyvinvoinnin parantamiseksi
- toimenpiteet niiden saavuttamiseksi ikäryhmittäin
- käytettävät menetelmät ja vastuutahot
- seurannan prosessi- ja lopputulosmittarit

Seuranta ja raportointi

Valtuustolle raportoidaan vuosittain talousarvion yhteydessä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilaa sekä toteutettuja toimenpiteitä.

Raportointi on osa hyvinvointikertomuksen toimeenpanoa ja lakisääteistä seurantaa.

Raportointi voidaan liittää osaksi kunnan toiminta- ja taloussuunnittelua.

2026

- Hyvinvointisuunnitelma valmistuu
- **TEA-viisarin kysely; kevät 2026 liikunta, syksy 2026 lukio**
- Raportointi toimintakertomuksessa ja toimenpiteiden tarkentaminen vuoden **2027** talousarvioon.

2027

- TEA-viisarin kysely; kevät 2027 kuntajohto, syksy 2027 perusopetus
- Kouluterveyskysely
- Raportointi toimintakertomuksessa ja toimenpiteiden tarkentaminen seuraavan vuoden talousarvioon.

2028

- TEA-viisarin kysely; kevät 2028 liikunta, syksy 2028 lukio
- Raportointi toimintakertomuksessa ja toimenpiteiden tarkentaminen seuraavan vuoden talousarvioon

2029

- TEA-viisarin kysely; kevät 2029 kuntajohto ja kulttuuri, syksy 2029 perusopetus
- Kouluterveyskysely
- Laajan **hyvinvointikertomuksen** kokoaminen ja raportointi valtuustolle.

Vastuu hytestä on kaikilla!

Parasta hyvinvointityötä kunnassa on laadukkaat peruspalvelut.

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Työllisyyden hoito, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupunginosatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinopolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiviisaat toimintatavat

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne,
- Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja vaurautumisesta huolehtiminen

Hyvinvoinnin edistäminen

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Asukkaiden omaehtoinen toiminta
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö

Tietopohjana käytettävät mittarit ja indikaattorit

TEA- Viisari

HYTE- kerroin

Kouluterveyskysely

Move! Mittaukset

THL hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö
(Kuntamaisema)

Kunnan hyvinvointityössä käytetään pääasiassa
valtakunnallista tietopohjaa.
Hyvinvointityössä etsitään jatkuvasti mahdollisuuksia
paikallisen tiedon keräämiseen ja hyödyntämiseen.

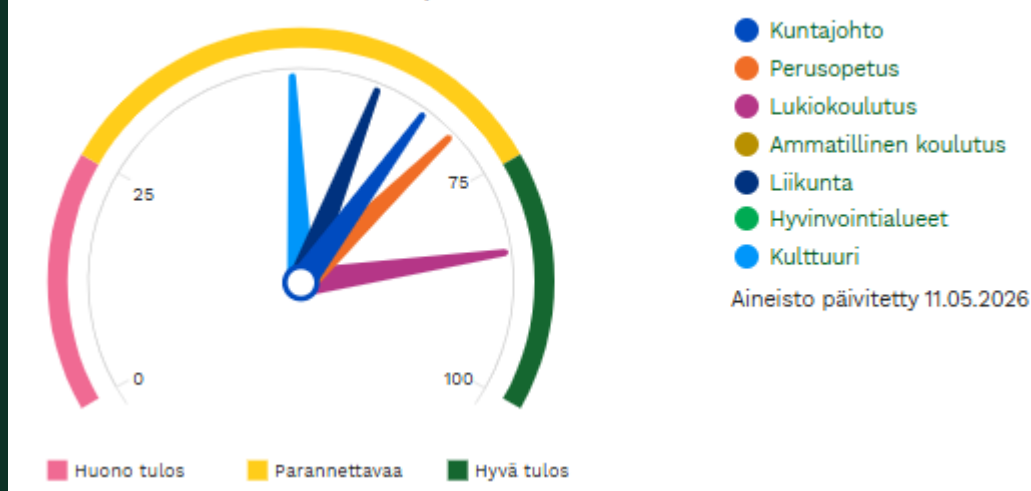

Käsittely kunnassa

- Hyvinvointikoordinaattori valmistelee
- Käsittely toimialoittain ja johtoryhmässä
- Nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto
- Järjestöjen ja kuntalaisten kuuleminen
- Lautakunnat
- Kunnanhallitus
- Kunnanvaltuusto

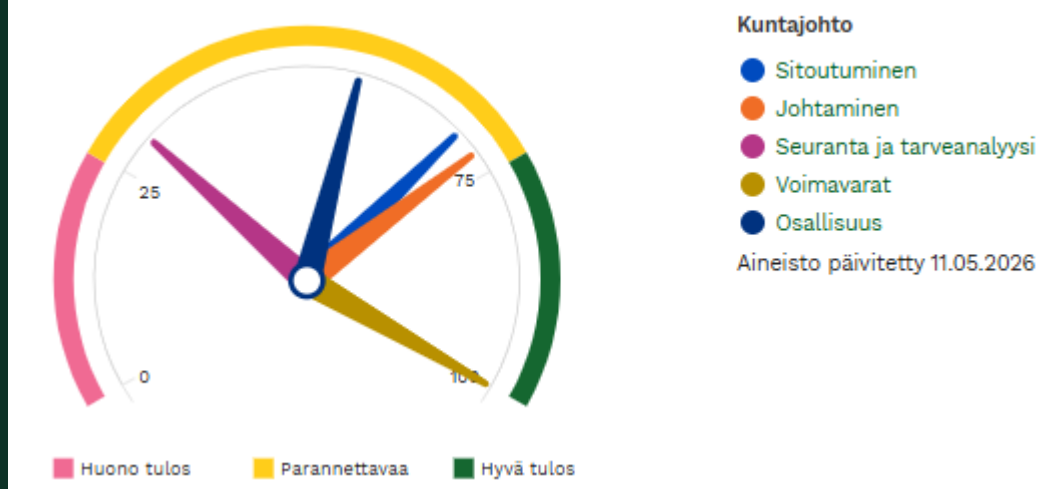
TEA-Viisari - Työväline kunnille kuvaamaan terveydenedistämistä

Kaikki sektorit : Pihtipudas 2025

Kunnan kaikki sektorit sisältävässä TEA-viisarissa on nähtävissä, että parannettavaa on **kulttuurin, liikunnan, kuntajohdon ja perusopetuksen** osa-alueilla. **Lukiokoulutuksen** osa-alueella tulos on hyvä.

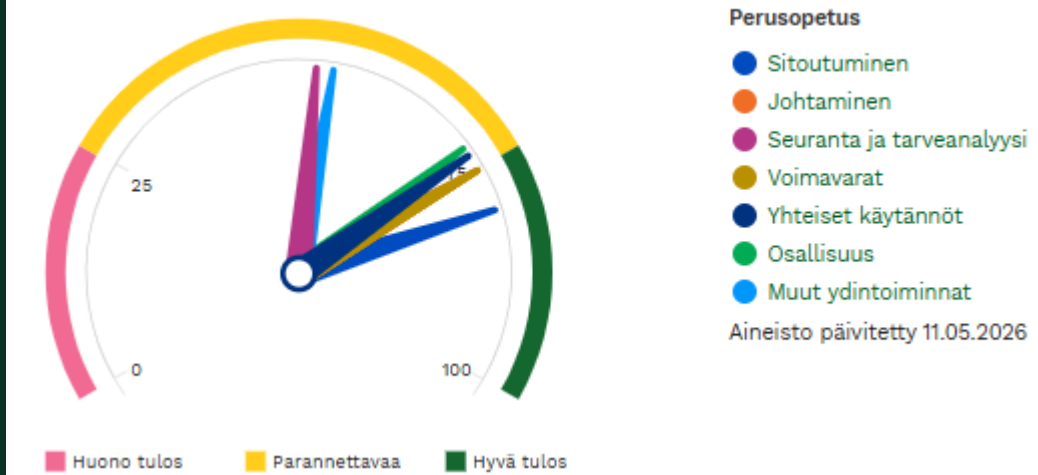
Kuntajohto : Pihtipudas 2025

Kuntajohdon osa-alueista parhaat pisteet on saanut **voimavarat**, sillä kunnassa on nimetty hyvinvointikoordinaattori ja kunta avustaa yhdistyksiä. Muissa osa-alueissa on parannettavaa. **Seuranta ja tarveanalyysi** on saanut huonoimman tuloksen. Tätä tulosta voi parantaa rakentamalla selkeät rakenteet hyvinvointityön raportointiin valtuustolle.

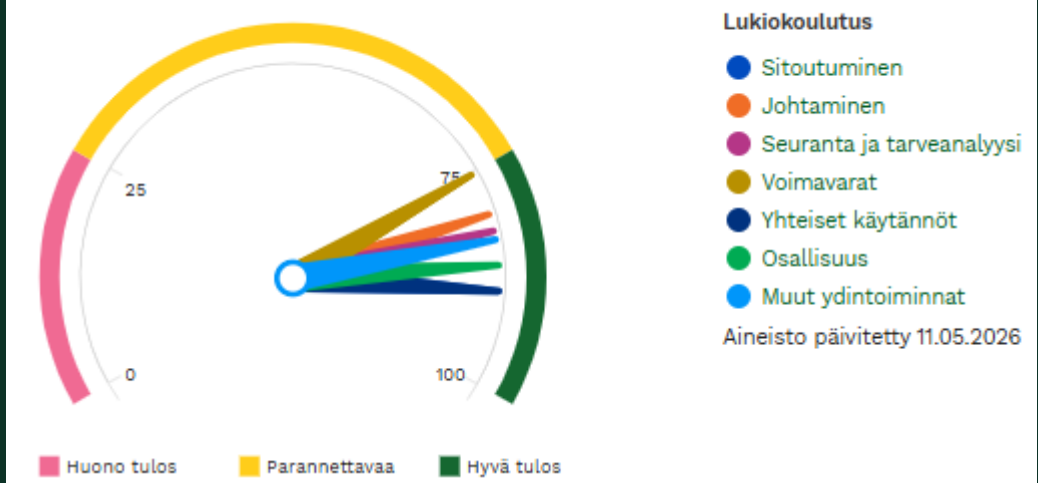
TEA-Viisari - Työväline kunnille kuvaamaan terveydenedistämisaktiivisuutta.

Perusopetus : Pihtipudas 2025

Perusopetuksessa **sitoutuminen ja voimavarat** on saaneet parhaat tulokset. Myös **yhteiset käytännöt ja osallisuus** on lähellä hyvää tulosta. Muissa ydintoiminnoissa ja **seuranta ja tarveanalyysi** osa-alueella on parannettavaa. Perusopetuksen pisteet nousivat vuoden 2023 tiedonkeruusta.

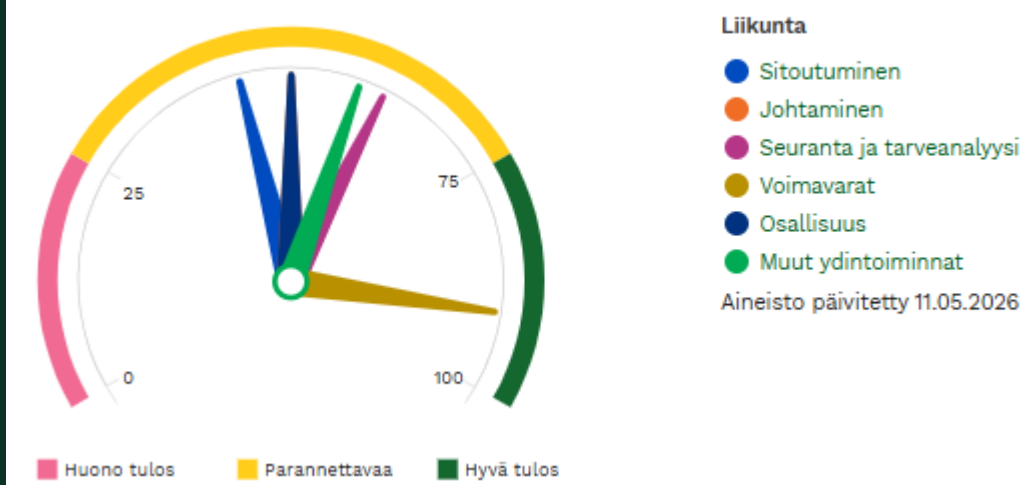
Lukiokoulutus : Pihtipudas 2024

Lukiokoulutuksessa kaikki osa-alueet ovat saaneet hyvän tuloksen. Parhaimpana **yhteiset käytännöt**. Tuloksissa näkyy lukion sovitut toimintamallit pahoinvoinnin ehkäisemiseksi. **Voimavaraviisari** on heikoin, mutta se johtuu koulupsykologin palveluiden puuttumisesta, joka on hyvinvointialueen toimintaa.

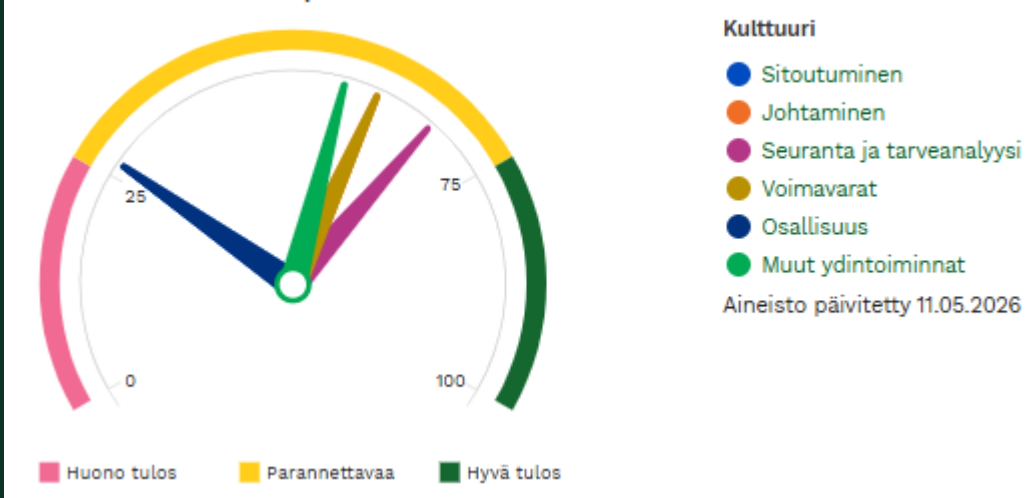
TEA-Viisari - Työväline kunnille kuvaamaan terveydenedistämistä.

Liikunta : Pihtipudas 2024

Liikunnassa parhaat pisteet sai **voimavarat**, jossa näkyy suuri liikuntapaikkojen määrä, sekä maksuttomat harjoitusvuoromaksut. Huonoimmat pisteet on tullut **sitoutumisesta**. Esimerkiksi kansallisten liikuntasuunnitelmien läpikäyminen ja liikuntaneuvonta nostaisi tätä viisaria.

Kulttuuri : Pihtipudas 2025

Kulttuurissa kaikissa osa-alueissa on parannettavaa. **Sitoutuminen** on saanut kaikista huonoimmat pisteet. Kunnan kulttuuritoiminnan vähyys ja asukaskyselyn puuttuminen laskee tulosta. **Seuranta ja tarveanalyysi** on saanut parhaat tulokset kansalaisopiston seurantatapojen vuoksi.

HYTE- kerroin

HYTE-kerroin on THL:n kehittämä mittari, jonka avulla arvioidaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä.

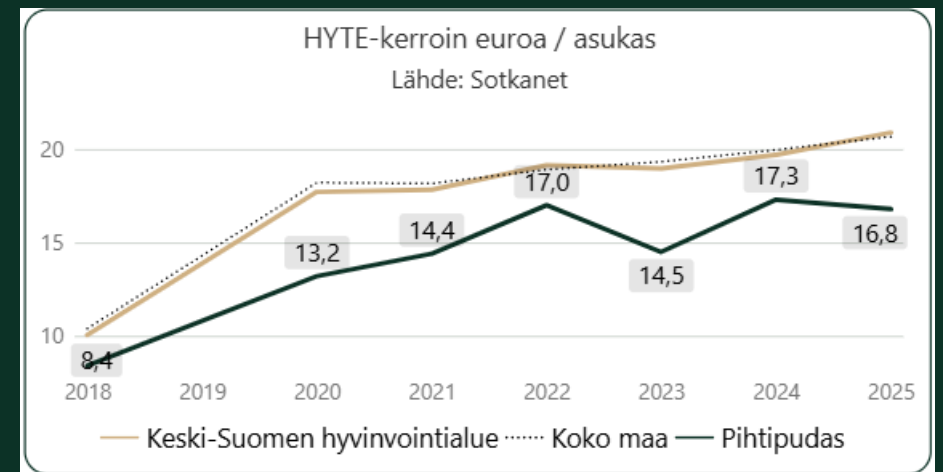
Mittari koostuu **21 indikaattorista**, jotka tarkastelevat sekä kunnan tekemää työtä, että sen vaikutuksia asukkaiden hyvinvointiin.

Pihtiputaan kehitysluvut:

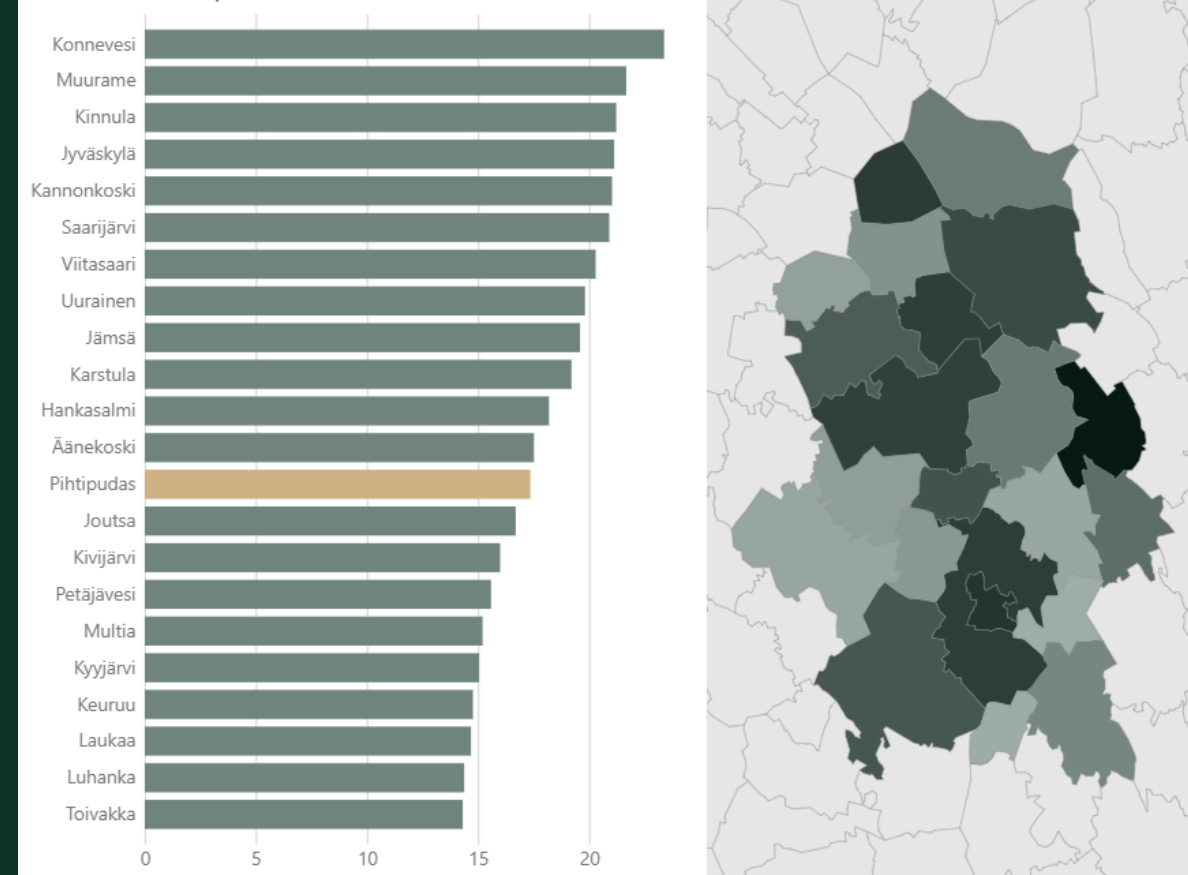
2023: HYTE-kerroin 59,86 → valtionosuutta 65 694€

2024: HYTE-kerroin 51,36 → valtionosuutta 54 837€

2025: HYTE-kerroin 55,96 → valtionosuutta 64 865€

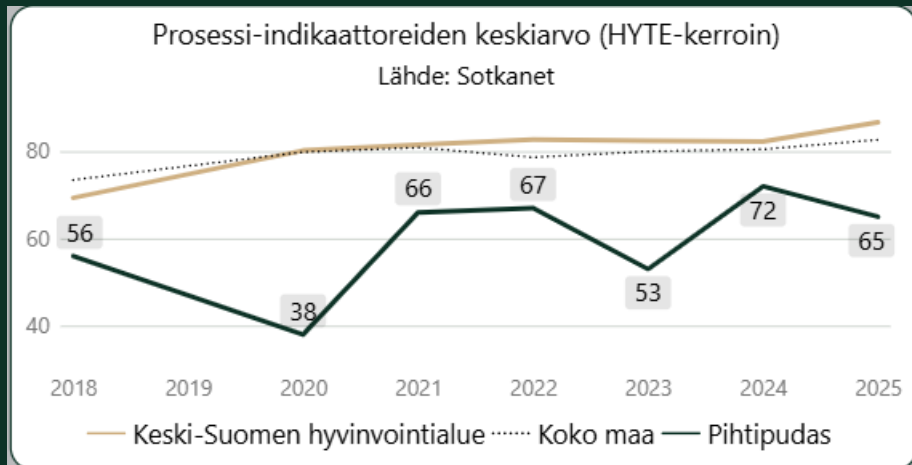
HYTE-kertoimeen perustuva valtionosuus, euroa/asukas

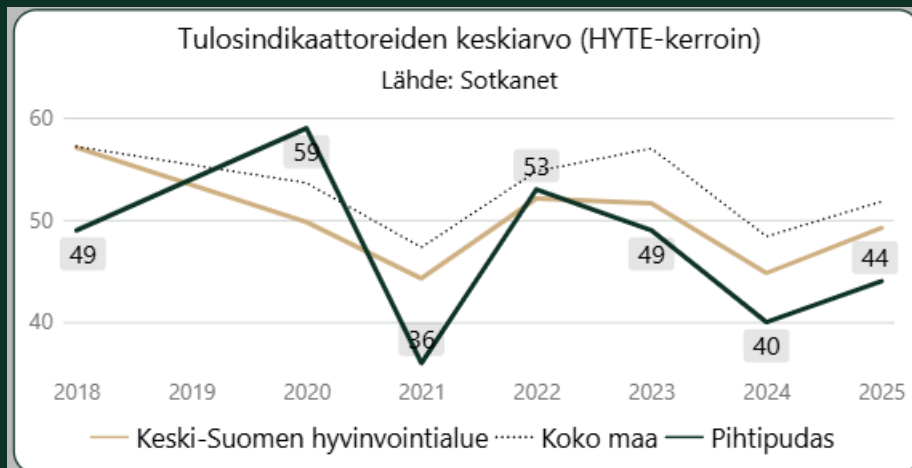
HYTE- kerroin

Prosessi-indikaattorit kuvaavat sitä, mitä kunta tekee hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Tulosindikaattorit kertovat, mihin suuntaan kuntalaisten hyvinvointi ja terveys ovat kehittyneet.

Prosessi-indikaattorit ovat selvästi maan keskiarvoa alempana. HYTE- rakenteet vaativat kehittämistä, jotta prosessi- indikaattori saataisiin nousemaan. Suunnitelmaan on kirjattu tavoitteet HYTE- työn prosessien kehittämiseksi, sekä ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottamiseksi.

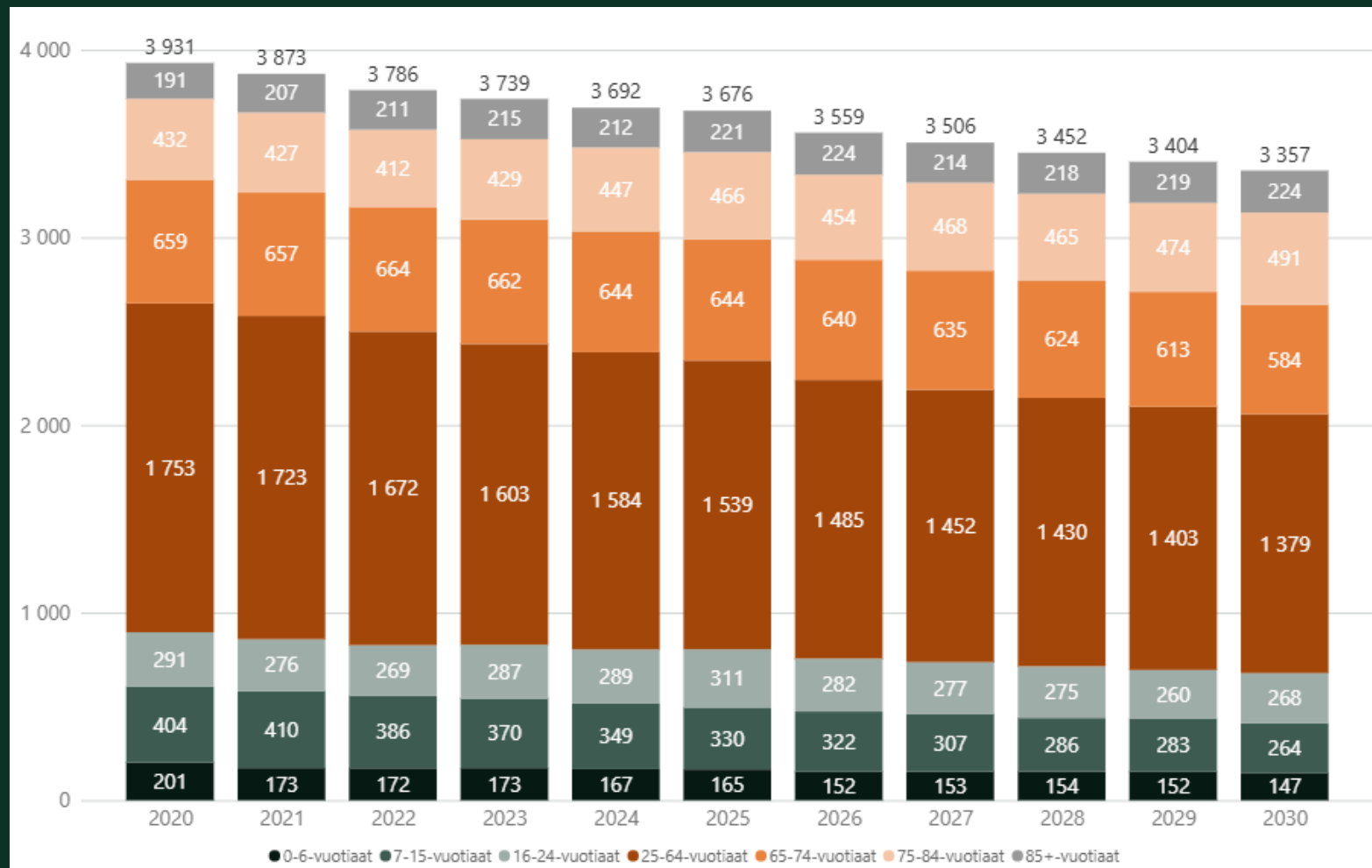

Tulosindikaattorit mukailevat Keski-Suomen hyvinvointialueen keskiarvoa. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja laadukkaat palvelut pyrkivät vaikuttamaan tulosindikaattoreihin parantavasti. Yhteistyö hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa korostuu tulosindikaattoreita tarkasteltaessa.

Kuntamaisema

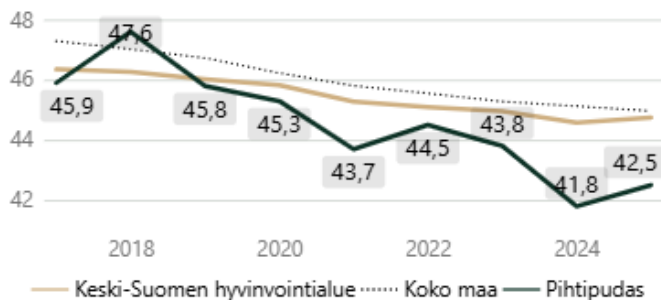
Seuraavissa diossa on esitetty THL:n hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattorit.

Pihtiputaan väestöennuste 20-30

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä
asuntoväestöstä

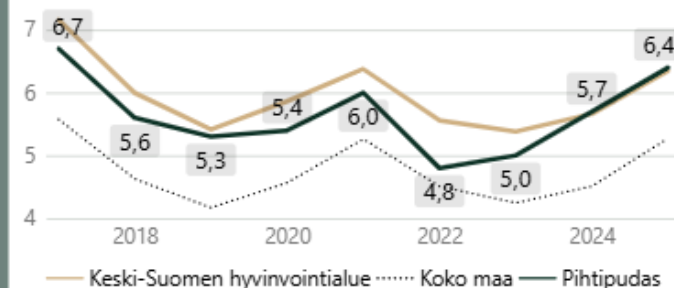
Lähde: Sotkanet

Elinolot

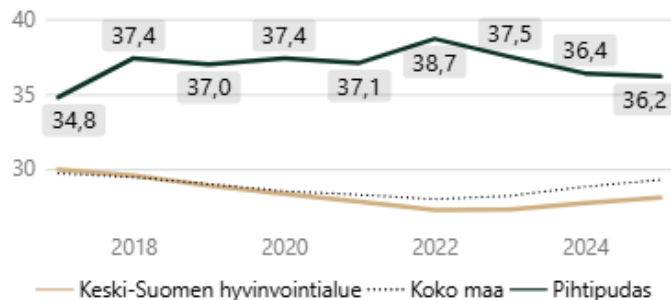
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys) 15 -
64-vuotiaista, %

Lähde: Sotkanet

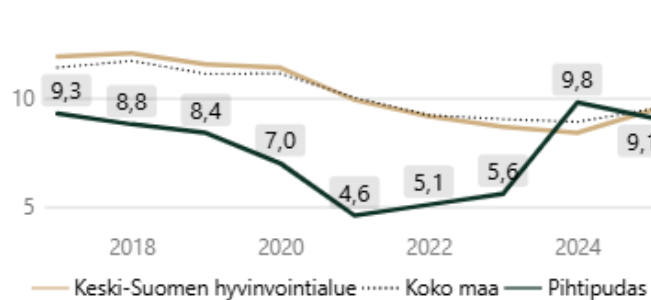
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista
lapsiasuntokunnista

Lähde: Sotkanet

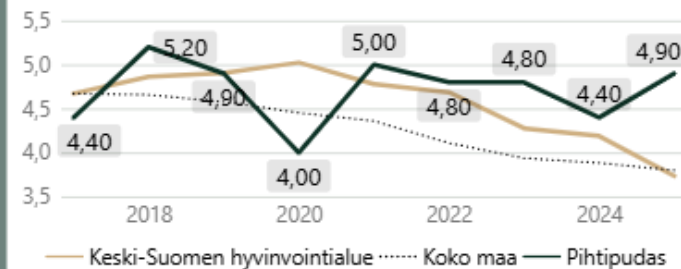
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, %
lapsiperheistä

Lähde: Sotkanet

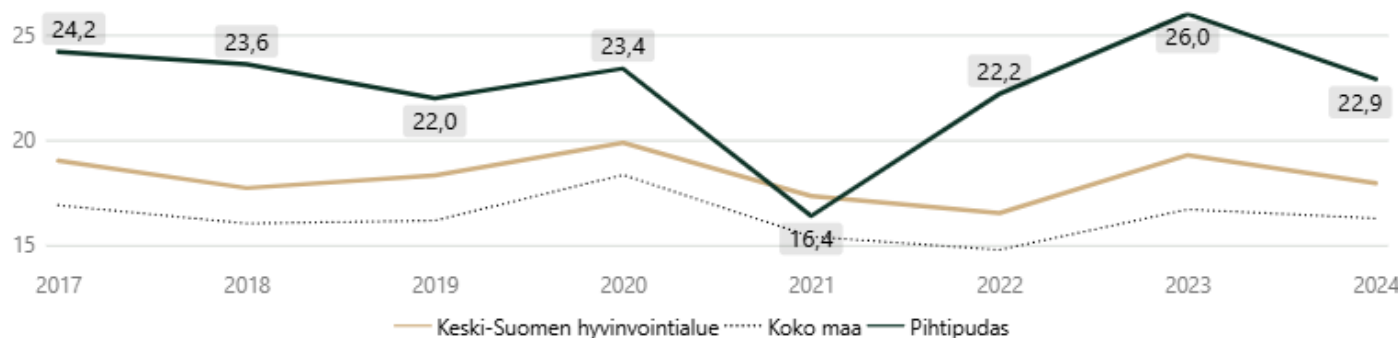
Omaishoidon tuella kotona hoidettavat 75 vuotta
täyttäneet vuoden aikana, % vastaavanikäisestä
väestöstä

Lähde: Sotkanet

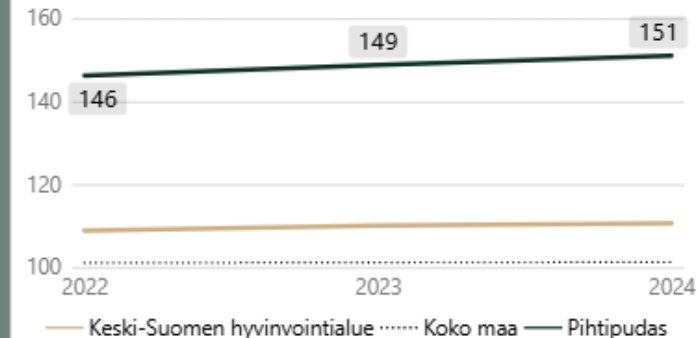
Syrjäytymisriskissä olevat 18-24-vuotiaat, %

Lähde: Sotkanet

Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

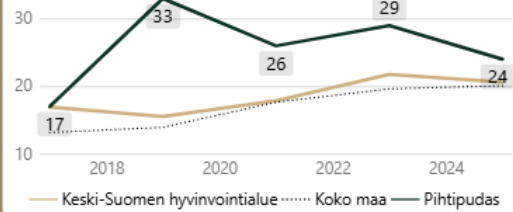
Lähde: Sotkanet

Elintavat

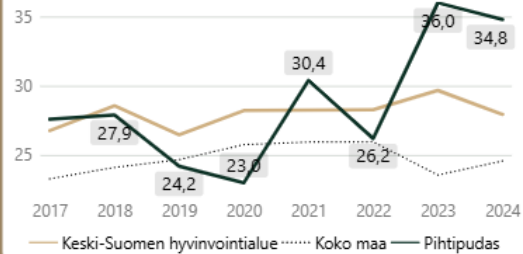
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

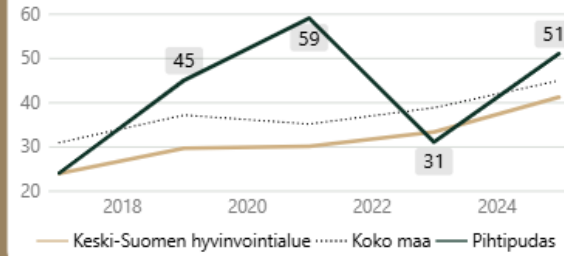
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla

Lähde: Sotkanet

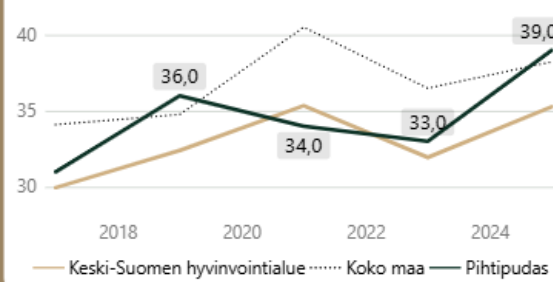
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % 8. ja 9. lk oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

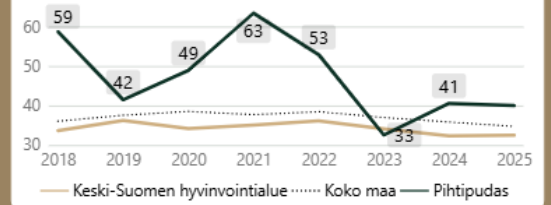
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lähde: Sotkanet

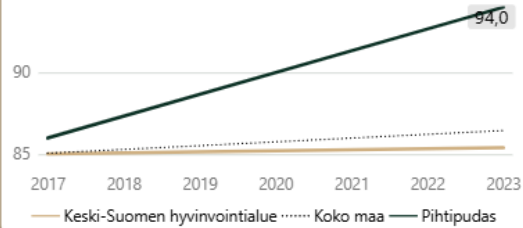
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lähde: Sotkanet

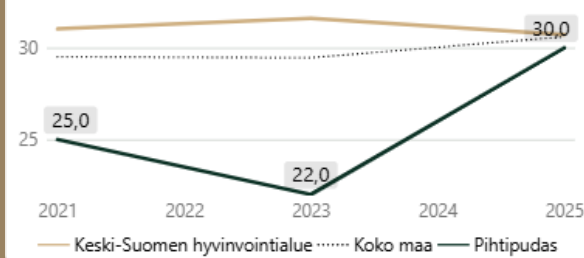
Niukasti hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät nuoret, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

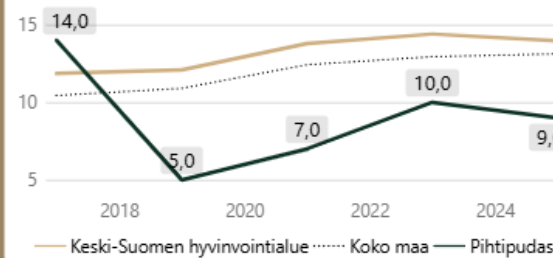
Toteutuu terveyttä edistäviä elintapoja -summaindikaattori, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

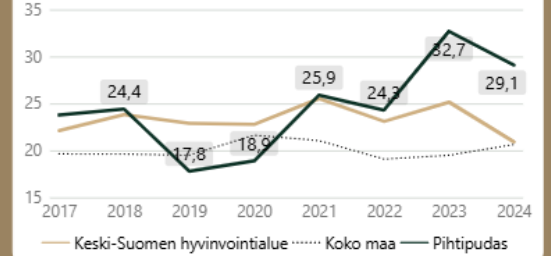
Toteutuu terveyttä edistäviä elintapoja -summaindikaattori, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

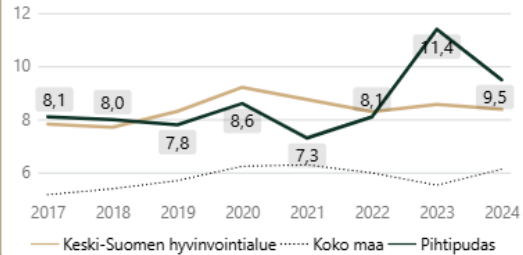
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla

Lähde: Sotkanet

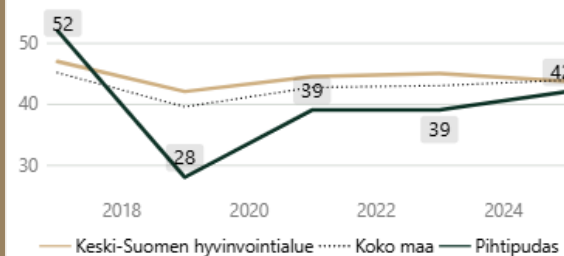
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2 - 16-vuotiailla

Lähde: Sotkanet

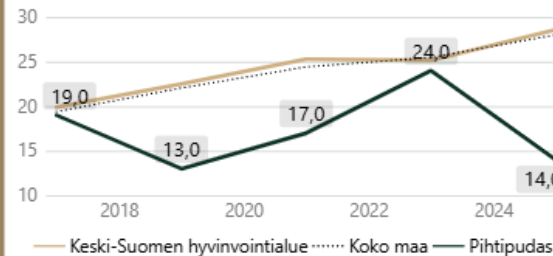
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

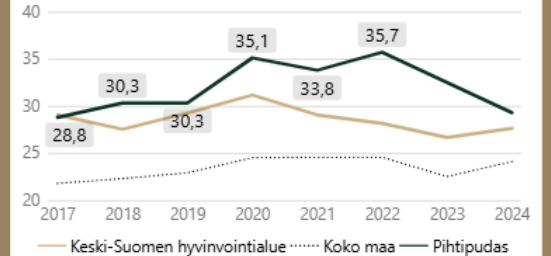
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla

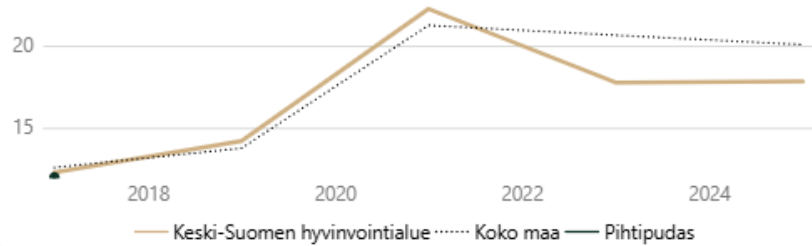
Lähde: Sotkanet

Elämänlaatu ja mielenterveys

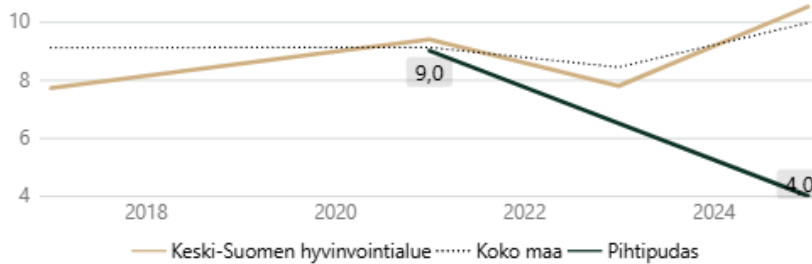
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

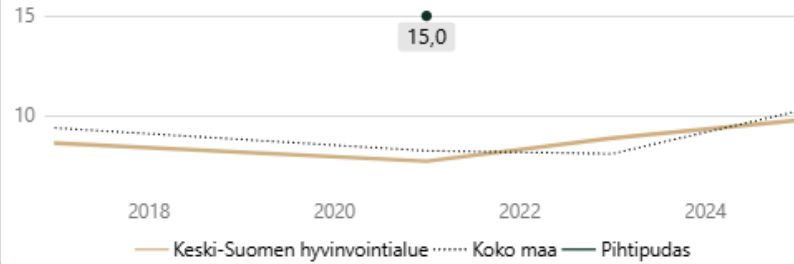
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. lk oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

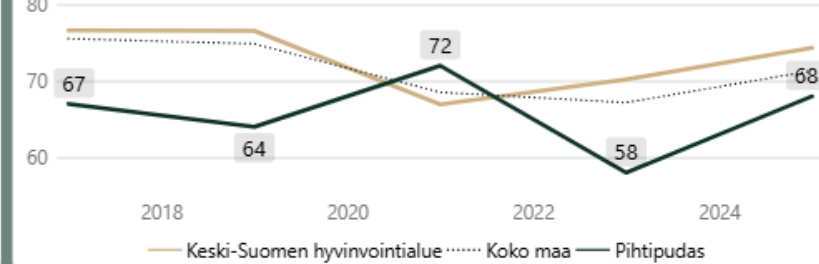
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

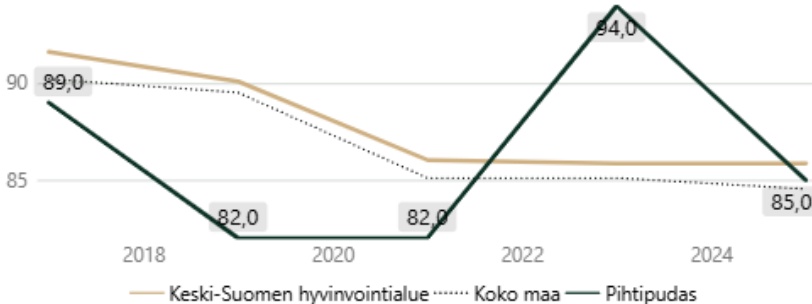
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

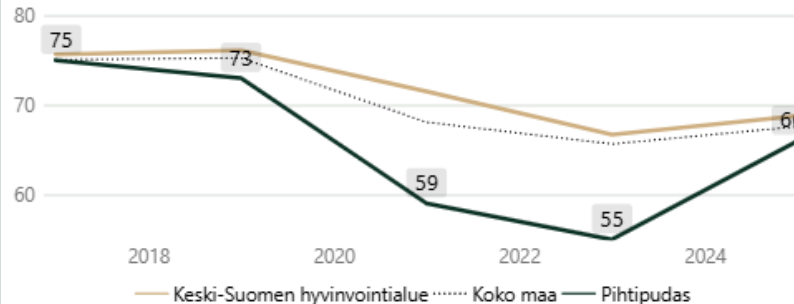
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

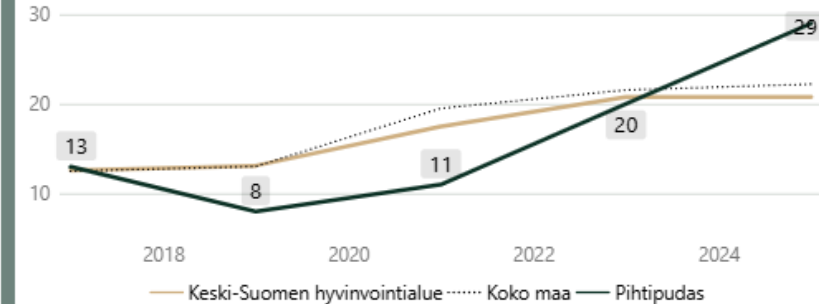
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. lk oppilaista

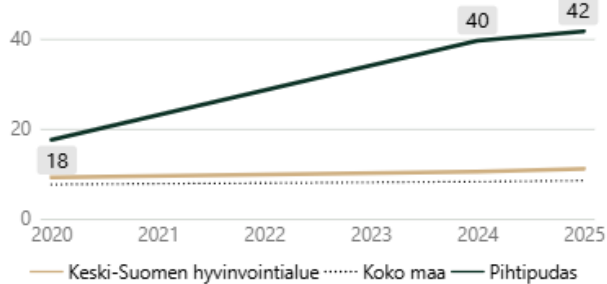
Lähde: Kouluterveyskysely, THL

Liikunta- ja nuorisotoimi

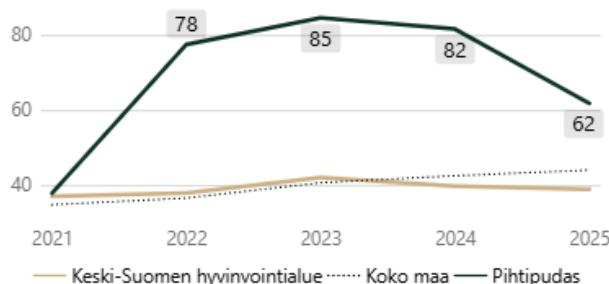
Liikuntapaikkojen lukumäärä / 1000 asukasta

Lähde: LIPAS

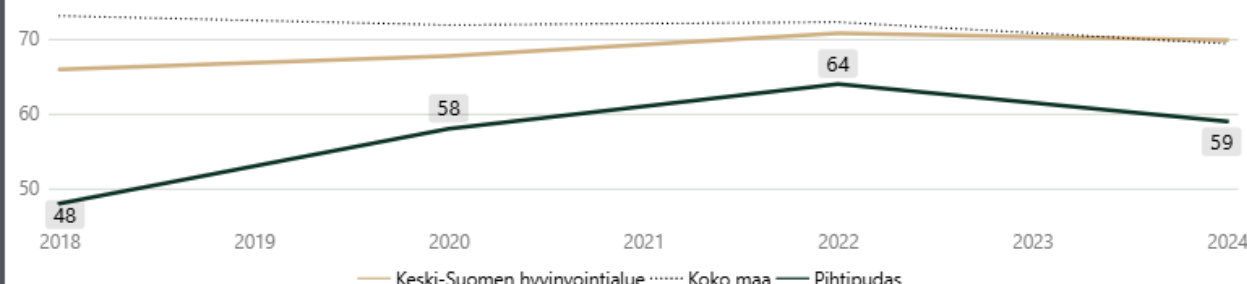
Nuorisotoimen nettokäyttökustannukset, €/asukas

Lähde: Valtiokonttori - Hyte

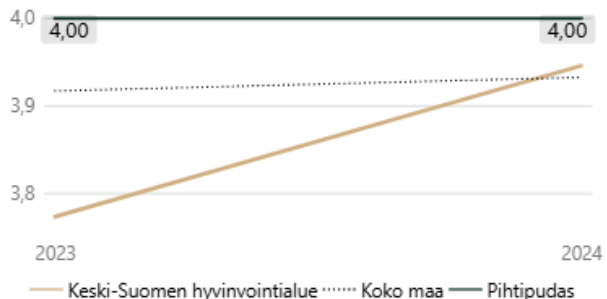
TEA-pisteet, Liikunta

Lähde: Sotkanet

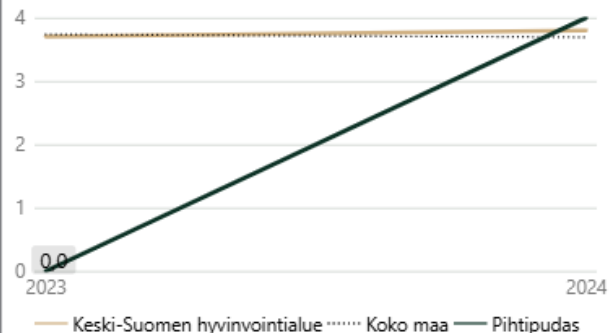

Etsivän nuorisotyön toteutuminen

Lähde: Nuorisotilastot.fi

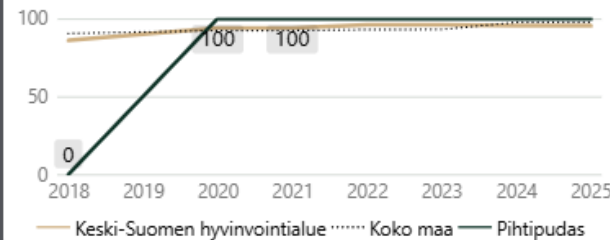

Nuorisotyön toteutuminen peruskouluissa

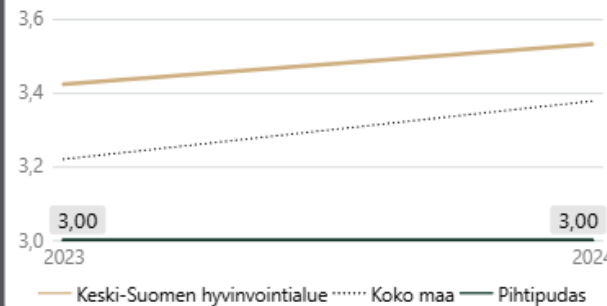
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Lähde: Sotkanet

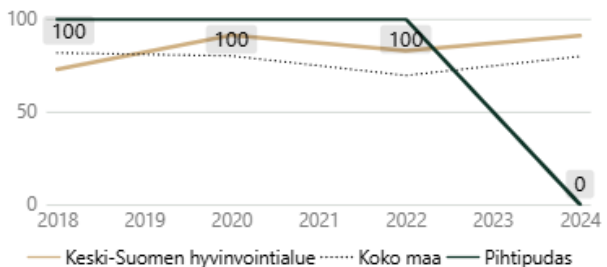
Avoimen pienryhmä- tai kerhotoiminnan toteutuminen

Lähde: Nuorisotilastot.fi

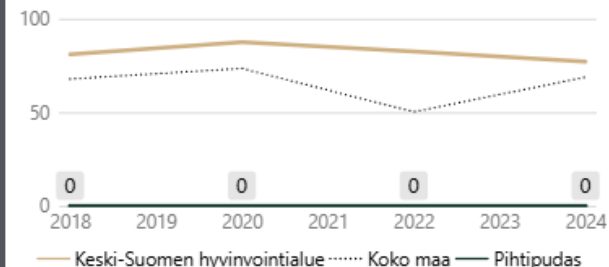
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä painonhallintaa tarvitseville

Lähde: TEA-viisari

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä työttömille

Lähde: TEA-viisari

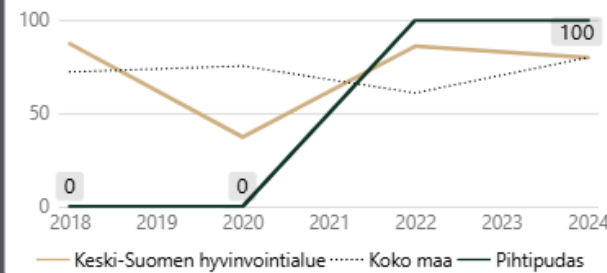
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä ikäntyneille

Lähde: TEA-viisari

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä opiskelun ulkopuolella oleville nuorille

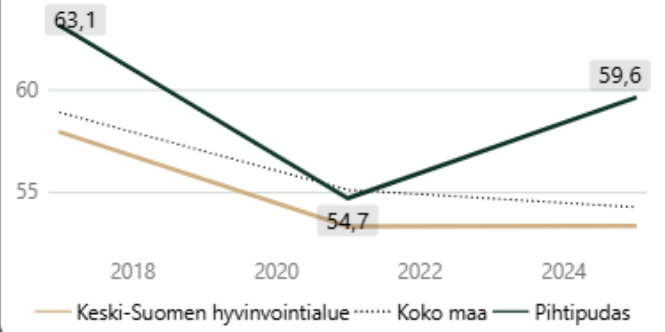
Lähde: TEA-viisari

Osallisuus

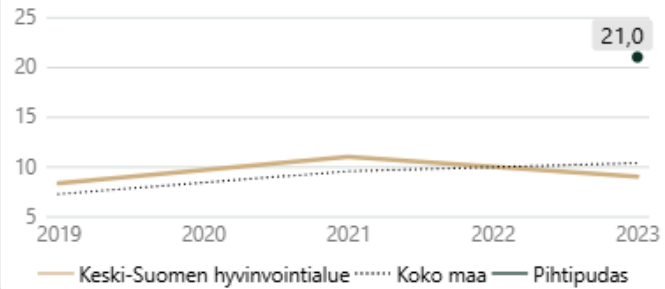
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Lähde: Sotkanet

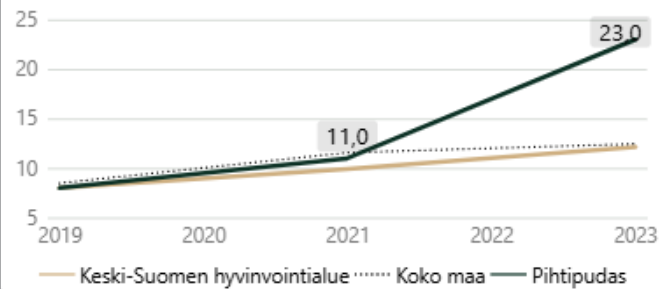
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: Sotkanet

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

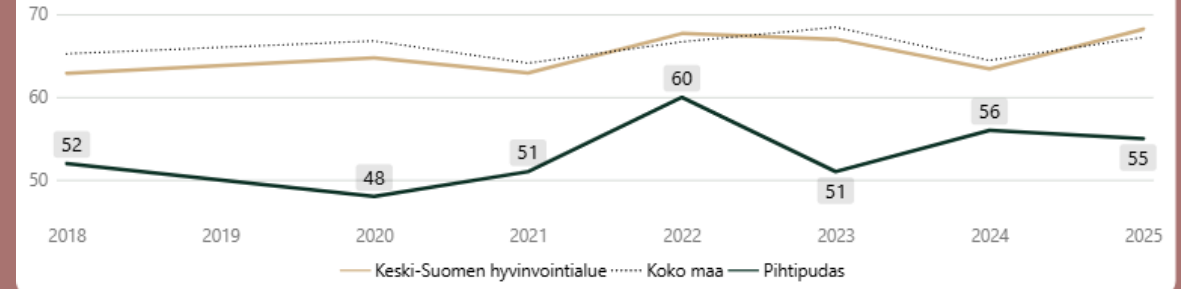
Lähde: Kouluterveyskysely, THL

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa

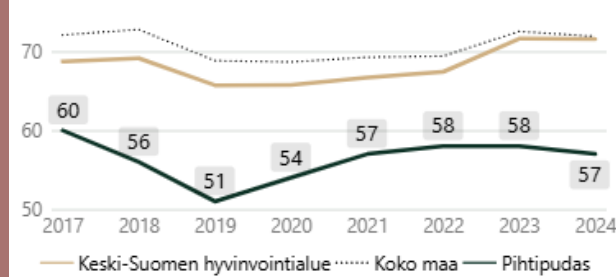
HYTE-kerroin, 0 - 100

Lähde: Sotkanet

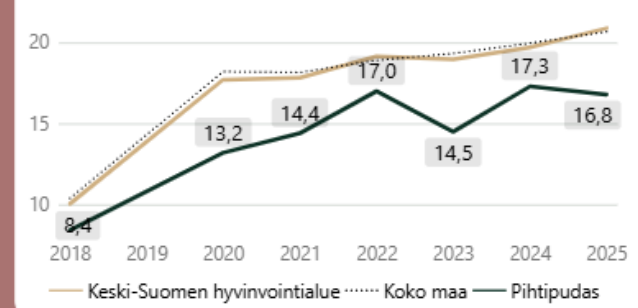
TEA-pisteet, Terveystiedon edistämisen aktiivisuus kunnassa (kuntajohto, kulttuuri, perusopetus ja liikunta)

Lähde: Sotkanet

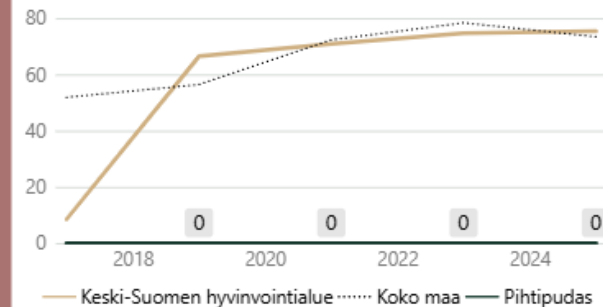
HYTE-kerroin euroa / asukas

Lähde: Sotkanet

Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %

Lähde: Sotkanet

Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

Lähde: Sotkanet

Päihteet ja rahapelit

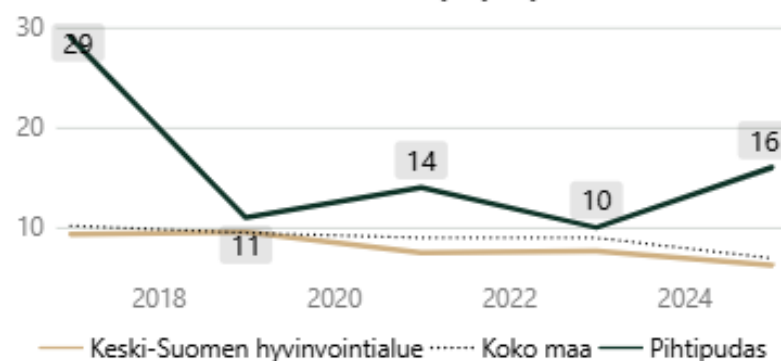
Käyttänyt tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

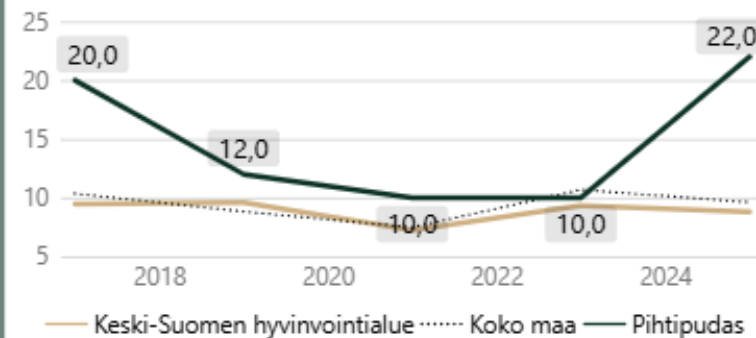
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9.lk oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

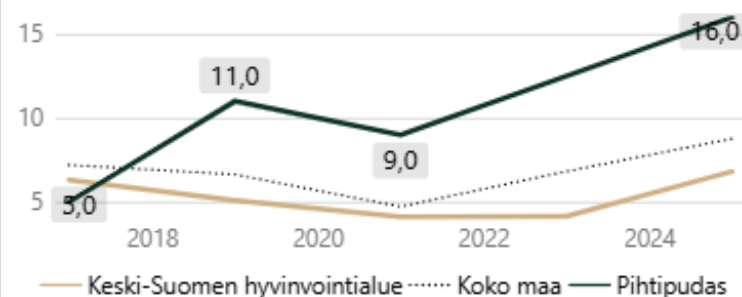
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

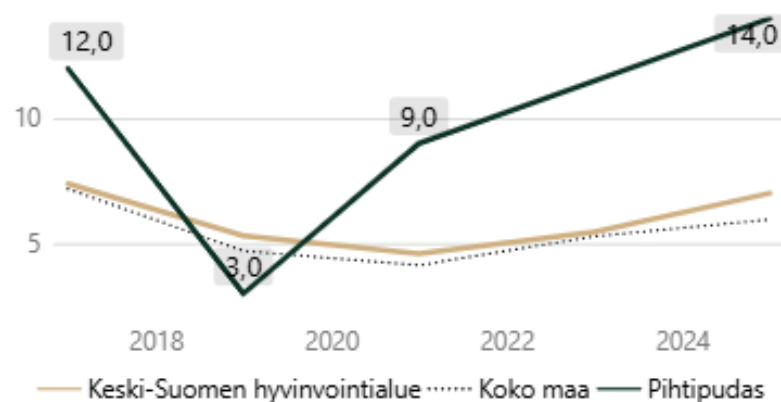
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

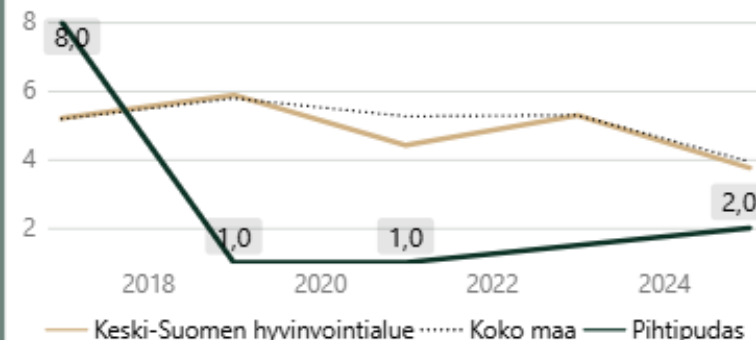
Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

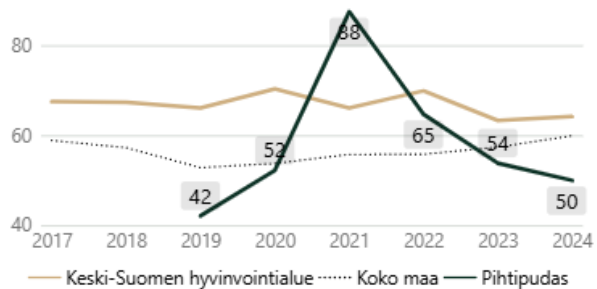
Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lähde: Kouluterveyskysely, THL

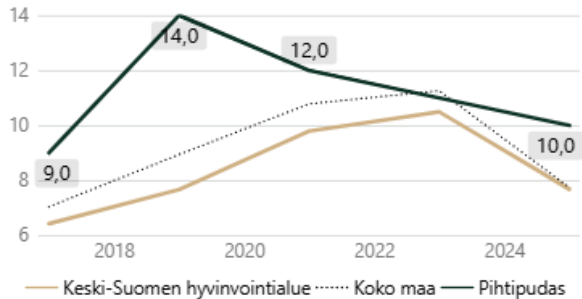

Terveystila

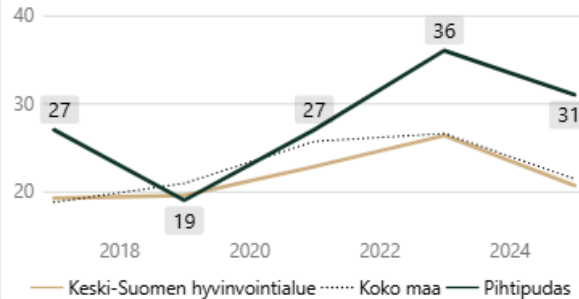
Tervehampaiset 12-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä suun terveydenhuollon tarkastuksessa käyneistä

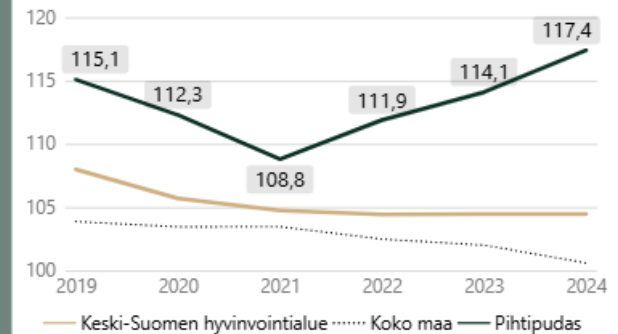
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

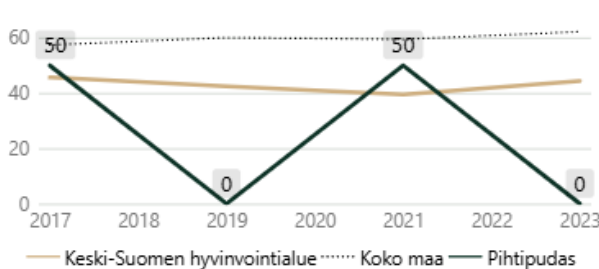

Sivistystoimi

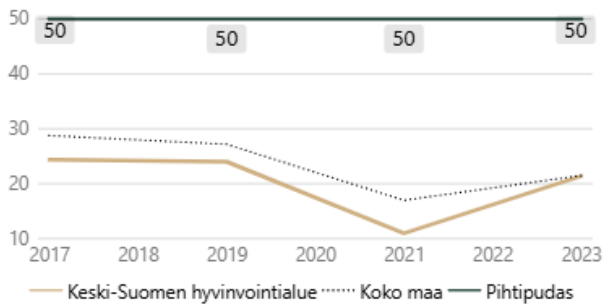
Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 0 - 6-vuotiaista (sis. kunnalliset ja yksityiset varhaiskasvatustoimijat)

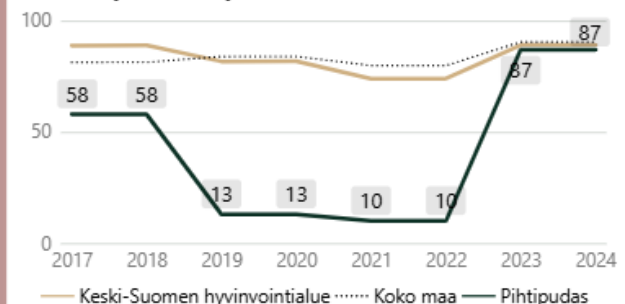
Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Oppilaalle on varattu yli 25 minuuttia kouluruuan syömiseen, % kouluista

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

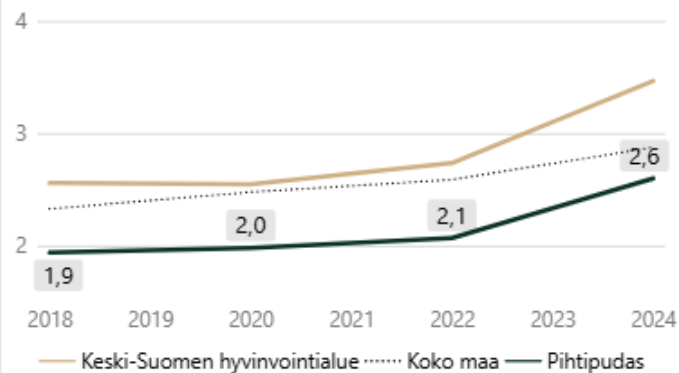

Tekninen ja ympäristötoimi

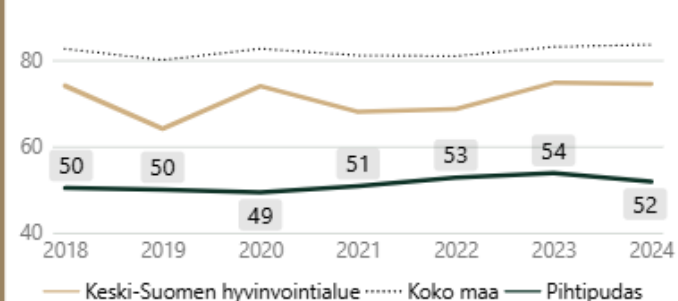
Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, % väestöstä, enintään 300 metriä

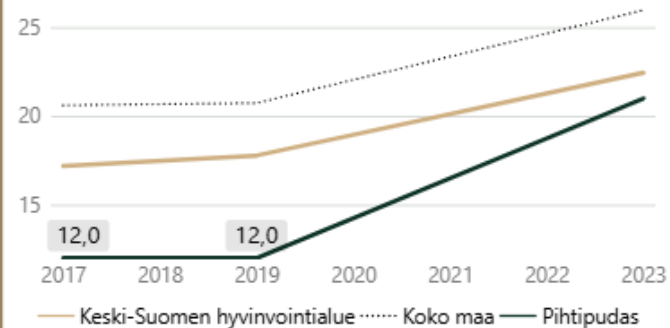
Kevyen liikenteen väyliä (metriä) / asukas

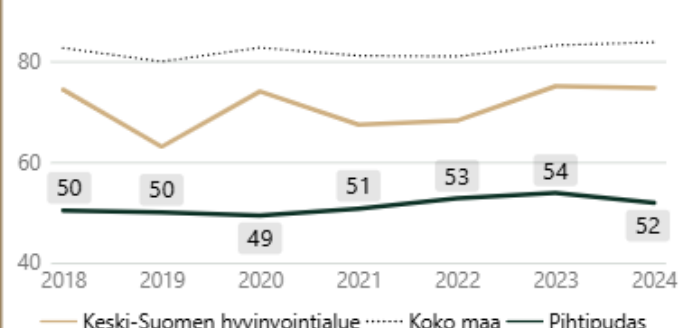
Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat, % väestöstä

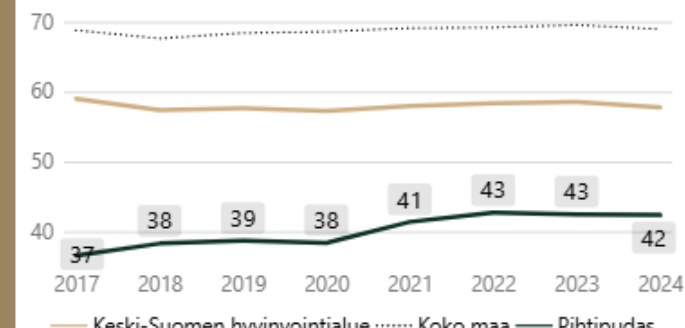
Oppilaitoksen fyysiset työlöt häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Alakoulujen saavutettavuus, alakouluikäiset, enintään 2 km

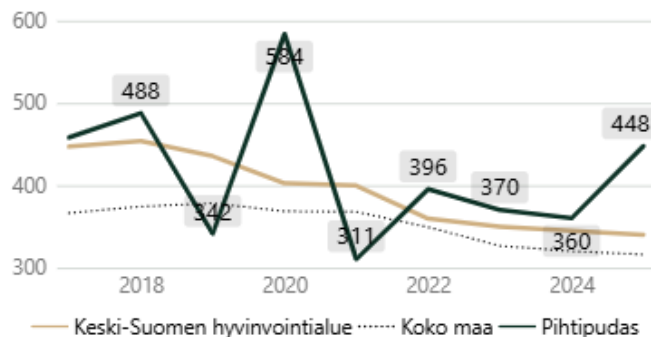

Päivittäistavarakaupasta enintään 1 kilometrin päässä asuvat (linnuntie-etäisyys), % väestöstä

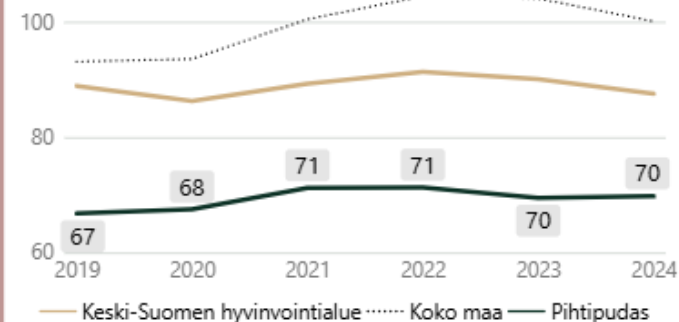

Turvallisuus

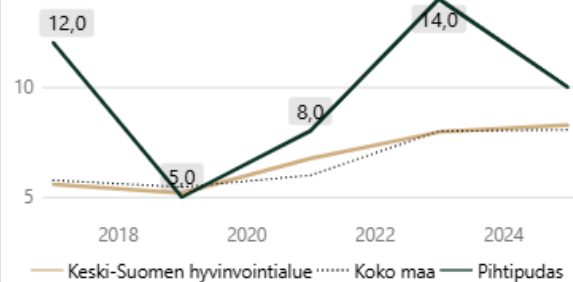
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

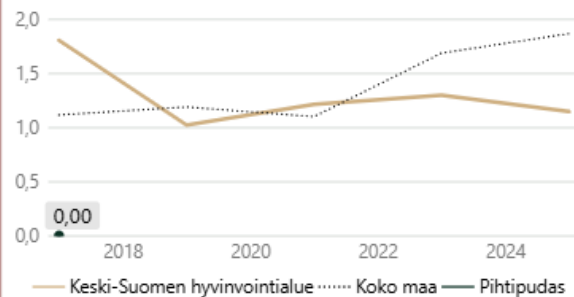
Tapaturmaindeksi, ikävakioitu

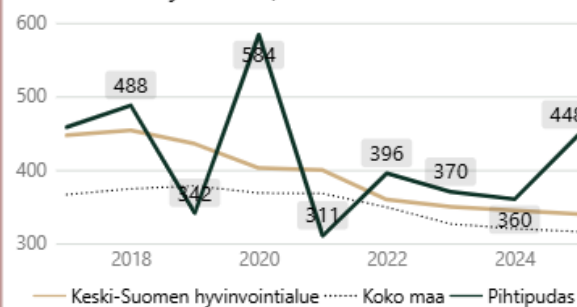
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

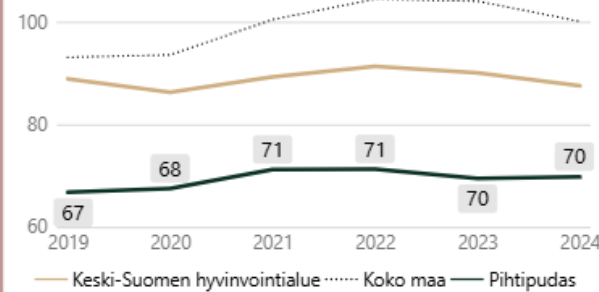
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

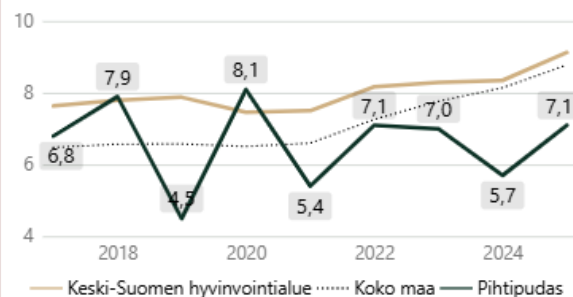
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

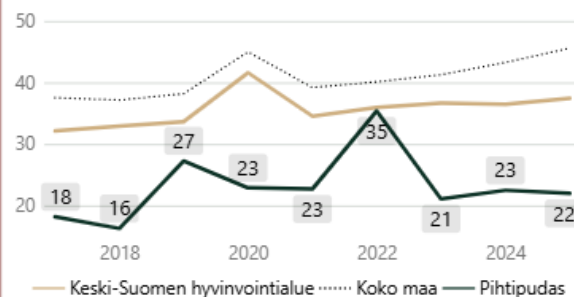
Tapaturmaindeksi, ikävakioitu

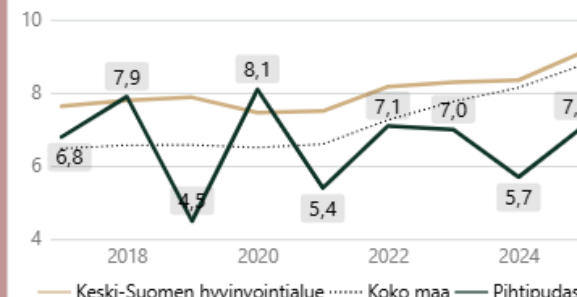
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

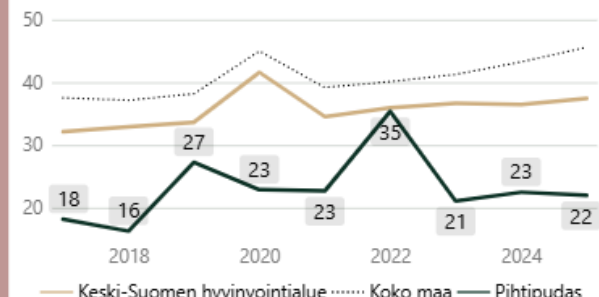
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

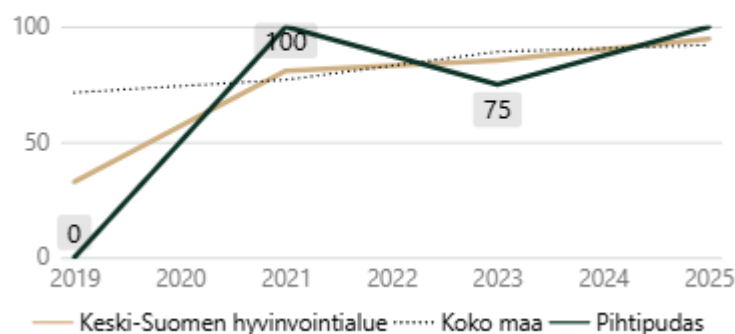
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Kulttuuritoimi

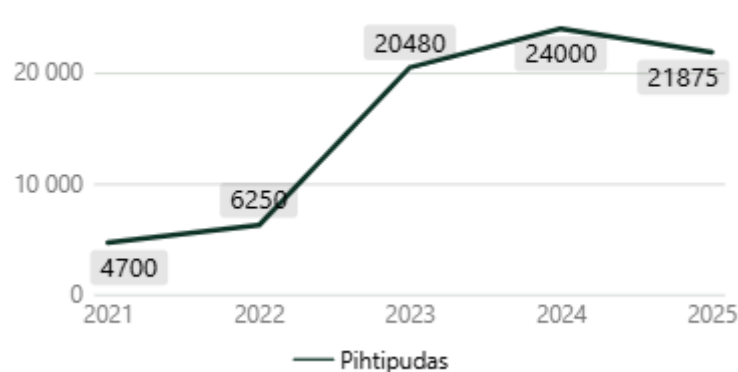
Kulttuuritoiminnan tarjoaminen kohdennetusti erilaisille ryhmille, TEA-pistemäärä

Lähde: TEA-viisari

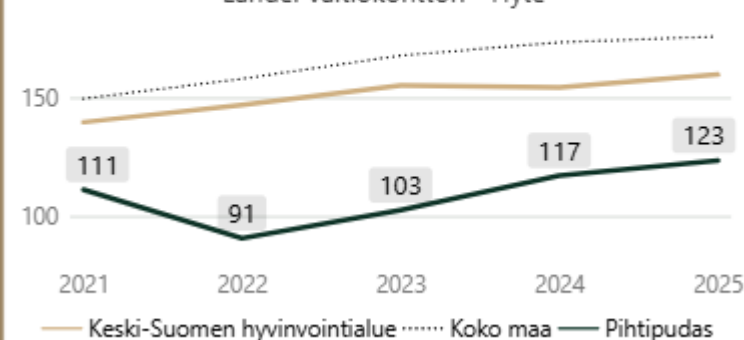
Kunnan avustukset kulttuuritoimintaan

Lähde: KULTTI

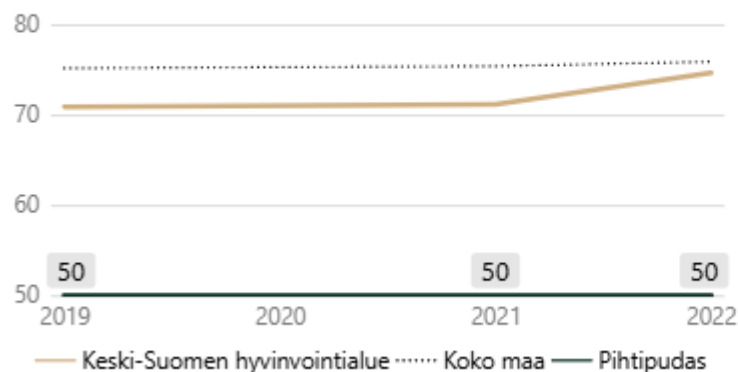
Kunnan nettokäyttökustannukset kulttuuritoimintaan, €/asukas

Lähde: Valtiokonttori - Hyte

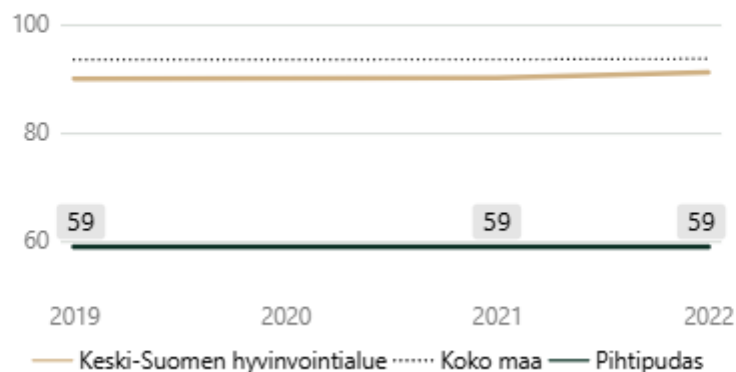
Kirjasto 3 km (% asukkaista)

Lähde: Tilastokeskus

Kirjasto 10 km (% asukkaista)

Lähde: Tilastokeskus

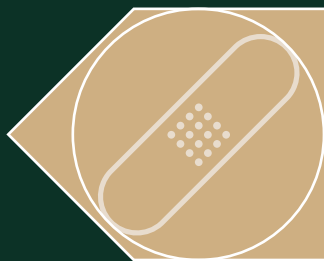
Kirjasto 20 km (% asukkaista)

Lähde: Tilastokeskus

Painopisteet

Painopisteet on valittu kunnan hyvinvointikertomuksen, kuntastrategian sekä hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman painopisteiden pohjalta.

Arjen turvallisuuden edistäminen

Liikunnallisen elämäntavan
edistäminen

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Yhteinen suunnitelmatyö hyvinvointialueen kanssa

Hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma valmistuu syksyllä 2026.

Kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspintatyön tavoite on yhteisen tietopohjan rakentaminen. Keski-Suomen kunnat ja hyvinvointialue ovat neuvotelleet erikseen keskeiset hyvinvointityön yhdyspinnat.

Hyvinvointialueen ja kuntien välisenä työkaluna on rakennettu Kuntakortit, joihin on koottu kuntien perustietoja, erityispiirteitä ja tehty nostoja hyvinvointi-indikaattoreista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kuntien ja
hyvinvointialueiden välillä (Kuntaliitto)

Kunnan suunnitelmat

Kuntastrategia

Kotouttamisohjelma

Opiskeluhuolto-
suunnitelma

Tasa-arvo ja
yhdenvertaisuus-
suunnitelma

Hyvinvointialueen suunnitelmat

Hyvinvointialueen
strategia

Hyvinvointisuunnitelma

Opiskeluhuolto-
suunnitelma

Hyvaks.fi

**KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE**

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan lakisääteinen suunnitelma ([Lastensuojelulaki 12 §](#))

Kuvaus lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta löytyy [hyvinvointikertomuksesta](#) (2025) ja
[Opiskeluhoitosuunnitelmasta](#) (2025).

Terveelliset elämäntavat

Valtakunnallinen kouluterveyskysely antaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilanteesta. Kouluterveyskyselyssä sekä move-mittauksissa ovat nousseet esille erityisesti lasten ja nuorten ylipaino ja liikkumattomuus sekä nuorten mielenterveyden haasteet.

Keskeinen osa lasten ja nuorten hyvinvointia on perheiden tukeminen. Pihtipudas on osa Pohjoisen Keski-Suomen perhekeskusverkostoa.

Vaikuttamistoimielimet ja osallisuus

PihtiPutkalla toimii nuorisovaltuusto. Lapsiparlamenttitoiminta käynnistyy muutaman vuoden tauon jälkeen syksyllä 2026. Putaanvirran ja Muurasjärven kouluilla toimii oppilaskunnat ja lukiolla opiskelijakunta.

Väestöennuste 2025

16-18 vuotiaat	141
7-15- vuotiaat	336
1-6- vuotiaat	140
Alle 1-vuotiaat	19
Yhteensä: 636	

Lasten ja nuorten yhteistyöverkostot ja palvelut

Lasten- ja nuorten
ohjaus- ja palveluverkosto

Nuorisovaltuusto

Opiskeluhoitoryhmä

Perhekeskusverkosto

Varhaiskasvatus

Esi- ja perusopetus

Lukio

Harrastamisen
Suomen malli

Järjestöyhteistyö

Kansalais- ja
musiikkiopisto

Seinätön paja

Nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Kunta toimii työikäisen väestön hyvinvoinnin mahdollistajana luomalla edellytyksiä terveille, aktiiviselle ja merkitykselliselle arjelle. Tavoitteena on, että työikäiset kokevat kunnan hyvinvointia tukevana ympäristönä, jossa on tilaa kehittyä ja osallistua.

Terveelliset elämäntavat

Kunta pyrkii tarjoamaan mahdollisuuksia liikunnalliseen ja sosiaalisesti aktiiviseen, yhteisölliseen ja osallistuvaan elämäntapaan kansalaisopistotoiminnan, järjestöille ja yhdistyksille ilmaisten liikuntatilojen sekä erilaisten avustusten kautta.

Kansalaisopiston ja kirjaston toiminta edistävät hyvinvointia oppimisen, luovuuden, kulttuurin ja liikunnan kautta sekä tukevat elinikäistä oppimista ja sosiaalisia verkostoja.

Pohjoisen Keski-Suomen perhekeskus tarjoaa apua ja tukea vanhemmuuteen ja parisuhteeseen.

Vaikuttamistoimielimet ja osallisuus

Järjestöyhteistyö vahvistaa yhteisöllisyyttä, tarjoaa matalan kynnyksen toimintaa ja tukee elämän eri tilanteissa.

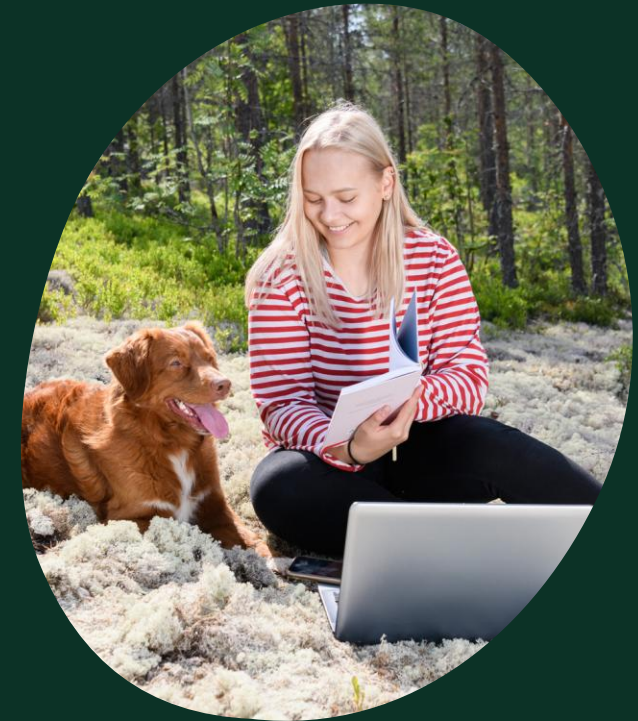
Työllisyydenhoito ja kotoutuminen

Työllisyydenhoito ja kotouttaminen ovat kunnan palveluja, joiden kautta kuntalaiset sidotaan osaksi yhteisöä, tarjotaan mahdollisuuksia kehittää ja kasvattaa osaamista sekä työllistyä. Elinvoimapalvelut tarjoavat apua yrittäjille.

Väestöennuste 2025

19-64- vuotiaat	922
50-64- vuotiaat	750
Yhteensä	1.672

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 6 §](#)

Työikäisten yhteistyöverkostot ja palvelut

Kesli- seurafoorumi

Järjestökahvit

Vammaisneuvosto

Yrityspalvelut

Maaseutupalvelut

Tapahtumat

Kirjasto

Järjestöyhteistyö

Kansalais- ja
musiikkiopisto

Seinätön paja
(alle 29v)

Etsivä nuorisotyö
(alle 29v)

Liikuntapaikat

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on kunnan lakisääteinen suunnitelma

(Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 5 §).

Väestöennuste 2025

65-74 vuotiaat

213

75-84 vuotiaat

461

85+ vuotiaat

634

Yhteensä: 1.308

Terveelliset elämäntavat

Kunnan ja hyvinvointialueen palvelut muodostavat kokonaisuuden, joiden avulla pyritään tukemaan ikäihmisten toimintakykyä.

Yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa on kehitetään seniorikeskustoimintaa, jonka kautta pyritään tukemaan ikääntyneiden fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä ja mahdollisuutta asua kotona niin kirkolla kuin kylilläkin. Keskeisenä toiminpiteenä on seniorin itsearvioinnin kehittäminen hyvinvointialueen kanssa.

Vaikuttamistoimielimet ja osallisuus

Pihtiputaan kunnassa toimii vanhusneuvosto. Yhteistyötä tehdään järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 980/2012

Ikääntyneiden yhteistyöverkostot ja palvelut:

Seniorityöryhmä

Vanhusneuvosto

Järjestökahvit

Kirjasto

Järjestöyhteistyö

Liikuntapaikat

Kansalais- ja
musiikkiopisto

Tapahtumat

Seniorin itsearviointi HYVAKS

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Ehkäisevällä päihdetyöllä tarkoitetaan alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyä.

Ehkäisevään päihdetyöhön linkittyy vahvasti kuntalaisten mielen hyvinvointi ja yleinen terveys.

Kunta pyrkii omien palveluidensa nimissä yhdessä sidosryhmiensä kanssa edistämään kuntalaisten hyvinvointia ja sitä kautta myös ehkäistä päihdehaittoja.

Ehkäisevässä työssä voidaan puhua päihteettömyyttä edistävästä ja päihteiden haittojen ehkäisevistä toimenpiteistä. Tavoitteena on lisätä suojaavia tekijöitä ja vähentää altistavia tekijöitä ja riskitekijöitä.

Pihtiputaalla ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin on sivistys- ja hyvinvointilautakunta ja hyvinvointikoordinaattori on ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilö.

Alueellinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä (Pihtipudas, Kinnula ja Viitasaari) kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa.

Päihdeoloja seurataan ja niistä tiedotetaan hyvinvointityön yhteydessä. Tieto otetaan huomioon toimintaa suunnitellessa. Päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa jaetaan verkostoissa ja nostetaan esille kunnan viestinnässä erityisesti ehkäisevän päihdetyön viikon aikana.

Kunnalla on käytössä päihdeohjelma, jossa on ohjeistukset vastuista ja toimenpiteistä. Tämä tukee esihenkilöitä myös varhaisessa puheeksi ottamisessa.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Ennaltaehkäisevät toimet:

Päihde-indikaattoreiden
seuraaminen
hyvinvointityön yhteydessä

Laadukkaat
peruspalvelut

Monipuoliset
harrastusmahdollisuudet

Puheeksi ottamisen
menetelmät

Yhdistystoiminnan
tukeminen

Päihteettömät
alueet

EPT Teemaviikko
kouluissa

Tavoitteet:

Osallisuuden
lisääntyminen

Sujuva yhteistyö
toimijoiden välillä

Päihdehaitoilta suojaavien
tekijöiden lisääminen

Päihdehaittojen
riskitekijöiden
vähentäminen

Arjen turvallisuuden edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Ikäryhmä	Mittari	Vastuutaho
Edistämme kirkonkylän ja kylien varautumis- ja turvallisuussuunnitelmien laatimista.	Kylien tukeminen varautumis- ja turvallisuussuunnitelmien laatimisessa.	Kaikki ikäryhmät	Toteutuneet suunnitelmat lkm, valmistuneet kyläkortit, kyläilta 1krt vuodessa.	Yleishallinto, Sivistystoimi
Turvallisen, terveellisen, esteettömän ja viihtyisän elinympäristön ylläpitäminen	Toteutetaan kunnan rakennusten, piha- ja yleisten alueiden, liikunta- ja leikkipaikkojen sekä katuverkoston suunnitelmallista kunnossapitoa, hoitoa ja kehittämistä sekä ylläpidetään turvallisuutta, terveellisyyttä ja esteettömyyttä osana päivittäistä toimintaa ja investointeja.	Kaikki ikäryhmät	Kunnossapito- ja huoltosuunnitelmat laadittu ja ajan tasalla sekä niiden mukaiset toimenpiteet toteutettu (toteutunut / osin toteutunut / ei toteutunut)	Tekninen toimi
Tuemme yhdistys- ja järjestötoimintaa.	Kunnan ja yhdistysten/järjestöjen välinen tiivis vuoropuhelu ja yhteistyö.	Työikäiset	Järjestökahvit lkm, avustusohjeen päivittäminen tehty/ei tehty Järjestöjen lukumäärä lähellä.fi sivulla	Sivistystoimi, yleishallinto, tekninen toimi
Arjen turvallisuuden vahvistaminen varhaiskasvatuksessa	Toteutetaan turvallisuuskasvatusta, säännöllisiä harjoituksia ja riskien ennakointia sekä vahvistetaan turvallista toimintakulttuuria	Lapset ja nuoret	Turvallisuusharjoitusten toteutuminen, suunnitelmien ajantasaisuus, ea 1 koulutukset.	Sivistystoimi
Palvelupolkua nuorten aikuisten syrjäytymisen ehkäisemiseksi	Yhteistyömallien rakentaminen muiden kuntien kanssa.	Työikäiset/nuoret	<u>Indikaattori: syrjäytymisriskissä olevat 18-24-vuotiaat, %</u>	Sivistystoimi
Parannetaan paikallisten palvelujen löydettävyyttä ja saavutettavuutta	Kehitetään ja ylläpidetään kunnan sähköistä yritys- ja palvelukortistoa yhteistyössä yritysten kanssa.	Kaikki ikäryhmät	Kortistossa mukana olevien yritysten määrä, sekä kortiston vuosittainen käyttö.	Elinvoimayksikkö
Kyllä asuvien kulkuyhteyksien kehittäminen	Asiointikyytikokeilu	Ikäihmiset/työikäiset	Asiakkaiden lkm	Yleishallinto
Päätösten vaikutusten selvittäminen	Ennakkovaikutusten arviointi käyttöön kunnassa	Kaikki ikäryhmät	Otettu käyttöön/ei otettu <u>Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %info ind. 468</u>	Yleishallinto, Sivistystoimi
Ikääntyvien hyvinvointipalveluihin ohjautuminen	Seniorin itsearviointin käyttöönotto kunnassa	Ikääntyvät	Seniorin itsearviointien määrä kunnassa, <u>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistäinfo ind. 3959</u>	Sivistystoimi

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Ikäryhmä	Mittari	Vastuutaho
Tarjoamme liikuntamahdollisuuksia kaikenikäisille kuntalaisille	Kansalaisopiston liikuntakurssit, urheiluseurojen tukeminen, maksuttomat liikuntasalivuorot, liikuntapaikkojen esteettömyys	Kaikki ikäryhmät	<u>Liikunnan TEA- pistemäärä</u>	Yleishallinto, Sivistystoimi, Tekninen toimi
Liikunnallista elämäntapaa tukevan ympäristön ylläpitäminen ja kehittäminen	Ylläpidetään ja kehitetään liikunta-, ulkoilu-, leikki- ja virkistysympäristöjä sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja verkostoa. Huomioidaan aktiivisen elämäntavan edellytykset maankäytön suunnittelussa, kaavoituksessa sekä investoinneissa.	Kaikki ikäryhmät	Ylläpidettyjen liikunta-, ulkoilu-, leikki- ja virkistyskohteiden määrä, Liikkumista tukevien ympäristöjen ylläpito- ja kehittämistoimenpiteet toteutettu (toteutunut / osin toteutunut / ei toteutunut)	Tekninen toimi
Kylien liikuntapaikkojen näkyväksi tuominen	Kannustetaan kyllä ja muita toimijoita lisäämään liikuntapaikkansa Lipas.fi- ja Fluent-palveluun	Kaikki ikäryhmät	Lipas.fi, ja Fluent.fi lisätyt liikuntapaikat lkm	Tekninen toimi, Sivistystoimi
Lasten päivittäisen liikkumisen lisääminen ja liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen varhaisessa vaiheessa	Liikunnan ottaminen osaksi arkea jo varhaiskasvatuksessa, päivittäinen liikunta, ulkoilu ja retket	Lapset ja nuoret	liikuntasalikäynnit, retkisuunnitelmat	Sivistystoimi
Perusopetuslain 2§ mukaisesti esi- ja perusopetuksen tulee edistää liikunnallista elämäntapaa	Pitkien istumisjaksojen vähentäminen	Lapset ja nuoret	Move! -testit	Sivistystoimi
Liikunnallisten harrastusten tukeminen	Lasten ja nuorten harrastuskalenteri, HSM, Urheiluseurojen tukeminen	Lapset ja nuoret	Toteutunut/ei toteutunut <u>Move! Mittaukset</u>	Sivistystoimi
Lasten ja nuorten ylipainon väheneminen ja terveellisten elämäntapojen tukeminen	Koulumatkaliikuntaan kannustaminen, liikunnallisten harrastusten tarjoaminen HSM	Lapset ja nuoret	<u>Ylipainon yleisyys (%) 2 - 16-vuotiailla Info 3692</u>	Sivistystoimi
Terveellisten ruokailutottumusten ja ravitsemuksen edistäminen	Tarjotaan ravitsemussuositusten mukaista ruokaa sekä tuetaan ruokakasvatusta, ruokailutaitoja ja ruokailun myönteistä kokemista varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.	Lapset ja nuoret	Ruokapalvelut toteutettu ravitsemussuositusten mukaisesti (toteutunut / osin toteutunut / ei toteutunut)	Tekninen toimi
Ikääntyneiden kannustaminen liikunnan lisäämiseen ja oman toimintakyvyn ylläpitämiseen	Seniorin testauspäivät ja soveltavan liikunnan tapahtuma	Ikääntyvät	Toteutunut/ei toteutunut	Kansalaisopisto, seniorityöryhmä
Liikuntakurssien suuntaaminen ikääntyville	Kansalaisopiston soveltuvan liikunnan ja ikääntyvien liikunnan kurssit	Ikääntyvät	Toteutunut/ei toteutunut	Sivistystoimi

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Ikäryhmä	Mittari	Vastuutaho
Osallisuuden kehittäminen	Osallisuusohjelman laatiminen	Kaikki ikäryhmät	Laadittu/ei laadittu	Yleishallinto, Sivistystoimi, tekninen toimi, elinvoimayksikkö
Viihtyisän kouluympäristön ylläpito ja rakentaminen	Suunnitellaan koulujen peruskorjaus- ja investointitoimet yhdessä sivistystoimen ja teknisen toimen kanssa	Lapset ja nuoret	Asiakastyytyväisyyskysely	Sivistystoimi, Tekninen toimi
Kehitämme vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintaa	Vaikuttamistoimielinten ja lautakuntien yhteiset iltakoulut	Kaikki ikäryhmät	Toteutunut/ei toteutunut	Sivistystoimi, tekninen toimi, yleishallinto
Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen	Nuorisovaltuustotoiminnan kehittäminen, lapsiparlamenttitoiminnan uudelleen käynnistäminen	Lapset ja nuoret	Toteutunut/ei toteutunut	Sivistystoimi, yleishallinto
Lasten psyykkisen hyvinvoinnin ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen.	Toteutetaan tunne- ja kaveritaitokasvatusta sekä vahvistetaan lasten osallisuutta ja positiivista pedagogiikkaa.	Lapset ja nuoret	Huoltajakyselyiden tulokset lasten hyvinvoinnista. Henkilöstön hyvinvointihavainnot.	Sivistystoimi
Omaehtoisen toiminnan ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen	HUBteekki, kansalaisopisto, yhdistystoiminnan tukeminen	Kaikki ikäryhmät	Kuntalaiskysely	Elinvoimayksikkö, sivistystoimi
Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen ja palvelut	Harrastustoiminnan tukeminen, oppilashuoltopalveluiden saatavuuteen vaikuttaminen	Lapset ja nuoret	<u>Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä 8.-9.lk</u> <u>Kohtalainen tai vaikea ahdistus 8.-9.lk</u>	Sivistystoimi
Ehkäisevän päihdetyön suunnittelu yhdessä koulujen ja nuorisotyön kanssa.	Nuorten palveluverkoston säännölliset kokoontumiset	Lapset ja nuoret	Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta <u>8.-9.lk</u> ja <u>lukion 1.-2.lk</u> Tosi humalassa vähintään kerran <u>kk 8. ja 9.lk</u> <u>Pelaa rahapelejä 8.-9.lk</u>	Sivistystoimi
Hyte-työn systemaattinen seuranta	Säännöllinen raportointi valtuustolle, Hyte- tavoitteiden linkittäminen kunnan prosesseissa	Kaikki ikäryhmät	<u>Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle</u> <u>Kunnan talousarviossa määritellyt mittarit hytetyölle</u>	Sivistystoimi, yleishallinto
Ikääntyneiden yksinäisyyden ehkäisy ja tukeminen (huuhk)	Seniorityöryhmän toiminnan kehittämistä tukemista ja tukemista	Ikääntyvät	Otettu käyttöön/ei otettu	Sivistystoimi